

I

Ngũ Long Công Chúa

Cũng như nhiều gia đình ở gần trường học, ba má tôi mở một quán bán thức ăn vặt cho học sinh. Đất khá rộng, ba má tôi ao ước có tiền để sửa sang sao cho vừa là nhà ở vừa là địa điểm kinh doanh đẹp mắt nhưng tiền không có nên trên mảnh sân rộng tám mét dài mười mét, ba má tôi dựng lên bốn bức tường bằng ván, mái lợp tôn. So với các hàng quán tường xây bằng gạch thì quán của nhà tôi nhìn không đẹp mắt. Nhưng học trò thường quan tâm đến ngon và rẻ hơn là chỗ ngồi đẹp xấu nên việc buôn bán cũng suôn sẻ, chỉ có điều má tôi luôn miệng tiếc rằng đằng nào cũng tốn chừng đó thời gian, chừng đó diện tích đất, nếu được xây lên theo một kiểu thích hợp thì sẽ mở ra bán thêm vài thứ nữa, ví dụ như sách báo văn phòng phẩm.

Lại thêm sau nhà còn một khoảnh đất đủ xây hai phòng cho học sinh trọ mà vì không tiền nên đành để trống. Mỗi lần nghe má nói vậy, ba an ủi má bằng một câu gạt ngang: “Chừng đó thứ chưa đủ cho bà mệt rồi sao mà còn đòi bày ra? Lo cho ba đứa nhà mình cộng thêm cái quán chưa đủ mệt hay sao mà còn muốn mấy đứa tới trọ thêm nữa?”

Không có tiền nên ba nói vậy nhưng cũng có lí, chẳng những má loay hoay suốt ngày mà chị em tôi cũng phải phụ làm hàng cho má bán. Thường thì mỗi ngày má nấu vài loại chè, khi là đậu đen và đậu đỏ bánh lọt hoặc đậu xanh đánh, khi thì đậu ván hoặc thập cẩm, có khi là đậu hũ có thêm nước dừa... Và mấy loại si rô có những hương vị trái cây khác nhau. Khác nhau đây không phải là mùi mít khác mùi dâu hoặc mùi cam khác hẳn mùi sầu riêng mà là má tôi trộn hai ba loại với nhau để cho ra một hương vị mới lạ hẳn.

Nhiệm vụ của tôi và Trâm là cột bịch sinh tố. Ngày nào cũng vậy, ăn cơm chiều xong là má và hai chị em tôi bắt đầu công việc. Má múc sinh tố rót vô bịch bằng một cái phễu nhỏ rồi đặt bịch xuống một cái rổ có để sẵn mớ dây thun. Lần đầu tiên tập cột, tôi không thể làm cho bịch sinh tố tròn căng đều được, nếu không bị nhúm nhó thì cũng méo miệng qua một bên, sợi dây thun không quấn chặt đều đặn trên miệng bịch mà cứ thò ra quăn queo. Cả một rổ xấu xí như vậy rồi tôi mới cột gọn gàng được. Trâm cũng vậy.

Có nhiều lúc Trâm quá ngán nên lấy có bài tập nhiều, nó hay đứng lên trước để lại mình tôi bên mấy cái rổ còn đầy

những bịch sinh tố chưa cột. Tôi cũng ngán nhưng chẳng biết ní nạnh việc cho ai khác. Má hay nói nhỏ bên tai tôi: “Cố làm giúp má nghe con, mình phải chịu khó thì mới có tiền ăn tiền học hàng ngày.” Tôi vừa dạ vừa ngáp. Múc sinh tố vô bịch xong, má quay qua nhồi chuối để làm kem rồi tiếp đến là làm món me ngào đường. Món mất công nhất là mít dẻo chua ngọt: măng cầu lấy sạch hột rồi bóp nát, thơm gọt vỏ xắt nhỏ, cà rốt xắt chỉ và gừng cũng xắt chỉ rồi trộn đều bốn thứ lại với nhau theo tỉ lệ sao cho dẻo mà không cứng, mềm mà không chảy nước. Món mít dẻo này khách không ăn nhanh mà ngậm nhâm nhi cho đến lúc tất cả mùi vị tan trong miệng rồi mới nhai. Có khi má thay đổi mùi vị, tùy mùa nào thức nấy má thêm vô đó mít xé sợi hoặc khế xanh đã vắt kiệt nước... Và những món hấp dẫn khác nữa.

Quán nhà tôi không khang trang, lại không có trò chơi điện tử và không có truyện cho thuê nên má nói ngoài rề còn phải ngon và khác kiểu của mấy quán kia thì học trò mới tìm tới. Nếu không, học trò tiện đường thuê truyện hay chơi điện tử ở chỗ nào thì mua đồ ăn tại chỗ đó luôn.

Má khéo tay nấu nướng. Buổi tối, khắp nhà tôi thơm mùi ngọt. Càng thơm ngọt nghĩa là công việc càng nhiều. Những lúc bài vở nhiều quá tôi thấy sợ mùi ngọt này. Tôi đi học buổi chiều, tối đến tôi phải giúp má làm này làm kia, khi tạm xong công việc để ngồi vào bàn học thì mắt tôi cũng đã riu lại. Thường thì tôi học bài vào buổi sáng nhưng cũng chẳng được ngồi yên. Giờ ra chơi và ra về học trò ủa vào

quán rất đông, tôi phải phụ má bán hàng. Có những bữa cơm trưa tôi vừa ăn vừa nhìn vào sách vì chưa học xong.

Có khi má buột miệng nói: “Mai này có tiền má thuê người làm để chị em mày có thời gian học.” Tôi hiểu má khích lệ cho vui thôi, biết chừng nào mới có cái ngày đó. Đừng nói gì đâu xa, cứ mỗi lần ba tháng hè tới là ngày nào má cũng thở dài. Mở quán, tiền mượn mua tủ lạnh, tủ đá và những thứ cần thiết cho quán chưa trả xong. Mặt má nhăn lại mỗi khi tôi xin tiền để nộp học phí cho môn tiếng Anh ở Nhà Văn hóa, Trâm nộp học phí môn vẽ và Duy cho môn võ thuật Taekwondo. Mùa hè, học trò nghỉ, má chỉ mua vài loại trái chua về bán lặt vặt trong khi có những quán phải đóng cửa nghỉ hẳn đợi đến khai trường mới mở lại. Buồn cười là thường ngày tối nào tôi và Trâm cũng nhìn nhau tị nạnh công việc, nhưng những tối mùa hè chẳng có gì để làm, chợt thấy trống trống và nhìn nhau cũng buồn buồn. Thêm nữa, mùa hè đứa nào cũng thấy thèm ăn lung tung vì chẳng có gì ăn vặt, ngày thường lúc nào cũng có cái bỏ vô miệng.

Thời gian chuẩn bị khai giảng cả nhà tôi ai cũng vui. Má vui vì lại có thu nhập ổn định ngày ngày, còn chị em tôi thì biết ba má phải lo tiền may đồng phục và đủ thứ tiền khác cho nên đứa nào cũng ngoan ngoãn và siêng năng làm tất cả công việc má giao cho.

Tôi lau chùi tủ lạnh, Trâm lau dọn tủ kính, bàn ghế suốt mùa hè bám đầy bụi và cả mạng nhện quấn quanh chân ghế.

Má nói quán của mình xấu nên phải làm sao cho mọi thứ sạch sẽ và mới mẻ. Cả Duy cũng hăng hái loăng quăng chờ tôi và Trâm sai phái lấy cái giẻ hoặc bưng bê gì đó. Mùa khai giảng năm tôi lên lớp chín, đang thò đầu vào tủ kính để lau chùi, chợt Trâm la lên:

- Thằng Duy năm nay lên lớp sáu. Hồi em bằng nó em đã phải cột bịch sinh tố rồi mà.

Câu ní nạnh làm ba má bật cười. Duy mở to mắt nhìn lại đôi mắt Trâm cũng mở to bên kia tấm kính. Ba bước tới vò tóc Duy:

- Ủ, Duy cũng phải tập làm việc như chị Trâm và chị Hoài.

- Nhưng con... - Duy phồng má lên định nói gì đó nhưng nói không được.

Trâm hình mũi:

- Nhưng sao? Bộ con út thì khác con giữa hả?

- Con út không khác con giữa nhưng con trai thì khác con gái!

- Ờ, con trai khác con gái nên con trai không lau nhà và không lau tủ kính. - Trâm chành miệng. - Từ nay trở đi con trai chỉ cột bịch sinh tố thôi.

Ba má bật cười. Rồi má nói nhỏ:

- Cái việc cột bịch sinh tố không nặng nhọc gì mà tối nào cũng làm mất thời gian quá nên đứa nào cũng ngán.

Im lặng một chút, má nói thêm:

- Đó là tôi chưa nhờ tụi nó làm những việc khác.

Ba thở ra nhè nhẹ.

Năm cuối cấp, việc học hành căng thẳng hơn nên dù không muốn tị nạnh như Trâm nhưng tôi vẫn phải kêu Duy tập cột bịch. Duy không ngồi yên được, nó cứ ngo nguậy khiến cột được vài bịch thì đổ mất một. Má kêu lên: “Nhìn nhiều vậy chớ lời lải không bao nhiêu đâu. Bán mười bịch mới lời được một đó con.”

Rồi bài tập các môn ngày càng nhiều hơn và khó hơn, chuẩn bị cho kì thi vào cấp ba tôi hầu như không còn thời gian. Cũng như bao học sinh khá, tôi ôm mộng thi đậu vào cấp ba Nguyễn Du, trường chuyên của tỉnh. Và cũng như bao phụ huynh có con ở tuổi cấp ba, ba má tôi mơ ước con mình được học Nguyễn Du. Vậy nên tôi được miễn dần công việc nhà để dồn thời gian cho việc học. Ba dần dần thay chị em tôi phụ giúp má làm mọi thứ. Xong việc cột bịch má còn nhờ ba nhồi chuối, vắt đậu nành để nấu đậu hũ...

Ba làm công nhân cơ khí cho hợp tác xã, công việc ăn lương khoán nên thường là ba làm suốt ngày, luôn cả buổi trưa không nghỉ. Bây giờ buổi tối ở nhà cũng không nghỉ. Nhìn ba cao lớn, hai bàn tay với những ngón to bè loay hoay bên những gói những bịch những túi xiu xiu thấy thương ba quá mà không biết nói sao. Có lần tôi ngừng học để phụ ba vắt đậu, ba cười lắc đầu:

- Lo học đi, để đó cho ba. Sao cũng được miễn mấy chị em lo học và học giỏi là ba má vui.

Nói với tôi là vậy nhưng với má thì ba thường đùa:

- Cái hợp tác xã thức ăn vật của bà bóc lột sức lao động của công nhân quá.

Má cười. Nhìn nụ cười biết má thương ba lắm. Thà là có vốn mở ra một cái xưởng nho nhỏ tại nhà cho ba làm đúng nghề của đàn ông, má than thở vậy. Rồi má nói thêm: “Nhưng nếu có tiền mở xưởng thì chỉ một mình ông làm thôi, mấy mẹ con chẳng ai phụ giúp cho ông được.”

Ba nháy mắt với tôi tỏ vẻ hiểu câu nói đầy ẩn ý của má là có tiền thì nên mở quán hơn là mở xưởng. Mà khi hỏi ý họ hàng thì ai cũng nói vị trí này mở quán phục vụ cho thượng đế là học trò thì tốt hơn cả. Ba nghiêng dần về ý kiến này. Ba cũng đồng ý với má là nên sửa quán cho tươi tắn hơn và bày ra thêm cái gì đó để làm luôn thể, đằng nào thì cũng mất chừng đó thời gian...

Ba má bàn bạc, vay mượn hai bên nội ngoại và mùa hè đến, khi tôi nộp hồ sơ thi vào trường Nguyễn Du thì nhà tôi bắt đầu đổ gạch cát đá để làm lại quán và xây luôn cả hai phòng trọ trên mảnh đất trống phía sau.

* * *

Nhà cửa khang trang đẹp đẽ hơn nhưng gia đình tôi phải chi tiêu tiết kiệm đến mức chi li để dành tiền trả nợ.

Trước đến giờ, những gì dính líu tới việc học của chị em tôi má đều tỏ ra dễ dàng nhưng nay, đến cây bút bi má cũng yêu cầu phải thay bằng bút máy cho đỡ tốn kém.

Nhưng sử dụng đồ dùng là một thói quen không dễ thay đổi, nhất là Duy, nó làm mực lấm lem hai tay và dính đầy bàn. Ba can thiệp bằng một câu độc đáo:

- Nếu ai cũng tính toán như bà thì bà bán bút bi cho ai?

Má lườm ba:

- Ông chỉ làm cho tụi nó hư thôi.

Cái quán của má chuẩn bị bán hàng năm học mới nhìn thật thích mắt, bên này là hàng ăn uống, bên kia là sách báo văn phòng phẩm. Còn hai phòng phía sau mới tinh nhìn rất dễ chịu, yên tĩnh và sạch sẽ.

Tú Quyên là khách trọ đầu tiên của nhà tôi.

Cao, dáng người cân đối, tóc tём, mắt to và hơi nâu nhìn có vẻ mơ mộng. Tú Quyên mặc áo thun vừa người màu vàng nhạt và quần thụng màu kem, đôi dép đế thấp màu nâu quai chéo hở ngón lộ những ngón chân xinh xắn. Người đàn ông da ngăm đen đội mũ vải bám đầy bụi, cái áo khoác ngoài rộng thùng thình dẫm mồ hôi trên lưng khiến phần vải ở chỗ đó như sạm màu hơn. Đôi dép da màu đen còn mới nổi bật những ngón chân thô. Khó nghĩ đây là hai cha con nếu ông không nói ra.

Ông cẩn thận dựng chiếc Dream màu nâu sáng bóng tương phản với chủ của nó, giọng miền Trung đã phai ít nhiều nghe giòn ngọt và ấm áp:

- Đây có phòng trọ phải không cháu?

- Dạ. Sao chú biết?

Tôi hỏi vì vừa mới xây xong chưa kịp treo bảng. Ông cười, nụ cười khiến khuôn mặt khắc khổ trở nên dễ mến:

- Thì chú hỏi đại vậy, may thì có phòng tốt.

Má tôi đưa ông và Tú Quyên đi coi phòng. Ông vừa đi theo má tôi vừa nói, giọng tự hào:

- Tôi ở CuJut cho con ra phố học từ năm lớp sáu. Mấy năm trước thì tôi gửi nó ở nhà cô giáo chủ nhiệm. Năm nay cấp ba lớn rồi nó xin thuê phòng ở chung với bạn bè. Nhà chị có con trai không?

Câu hỏi khiến má tôi bật cười:

- Có, nhưng mới học lớp sáu à.

Ông cũng cười vui vẻ như câu hỏi của ông vừa rồi chỉ là đùa thôi. Tú Quyên đi sau lưng ông cũng cười rồi liếc nhìn tôi như muốn nói con trai chẳng là cái quái gì đâu.

Rộng ba mét, dài bốn mét, tường sơn màu vàng nhạt còn thơm mùi mới, cửa bằng gỗ đánh vec ni màu nâu cũng thơm mùi mới. Phòng xây cho học sinh trọ thường giống nhau nhưng có lẽ cái mùi mới này khiến ông hài lòng. Ông

ngiêng đầu nhìn lối đi vào phòng trọ là đường luống rộng một mét đủ dắt xe ra vô một cách thoải mái rồi quay nhìn Tú Quyên:

- Con thấy được không?

- Dạ được.

Ông quay nhìn má tôi:

- Chị có nấu cơm tháng luôn không?

Má im lặng lộ vẻ suy nghĩ. Rồi má nói:

- Còn tùy.

Ông quay nhìn Tú Quyên:

- Thích ở một mình cho rộng rãi hay rủ thêm một bạn nữa cho vui?

Câu hỏi chứng tỏ chuyện tiền bạc không là vấn đề gì khiến Trâm đang thập thò ngang cửa nháy mắt với tôi một cách ao ước. Trâm nhận được thiệp mời sinh nhật của đứa bạn cùng lớp từ hai ngày nay mà không dám xin tiền má để mua quà. Chiều nay Trâm vừa dặn tôi: “Đứa nào tới rủ em, chị cứ nói là em bị bệnh nghe chị Hoài.”

- Há? Thích ở một mình cho rộng rãi hay rủ thêm một bạn nữa cho vui?

Câu hỏi được lặp lại một cách thoải mái. Rồi chợt nhận ra sao đó, ông nhìn má tôi nói với vẻ phân trần:

